

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények,
előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentelők levelek csak ismert kezektől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ottasábas petitors egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábas petitorsért 20 kr.

Hirdést vagy reclamat magában foglalt
újdonásig sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen Csütörtök Szeptember 17.

181. szám.

A c z é l f e l é.

Debreczen szept. 17.

Soha sem tévesztettük szem elől a magas célt, melyet mi is lobogónkra irtunk, lapunk programjában az első sorokba illesztettünk. Nagyszerű és virágzó Debreczen! Ez a cél. Ezért lelkesedni, ezért küzdeni, azzal a kicsiny fegyverrel, mely nekünk adatott, a toll erejével, nem szűnünk meg.

Am a mi lelkesedésünk egymagában hiában való tűz; küzdelmünk meddő időtöltés, ha a cél magasztosságának ereje minden polgárt egyenként és összesen magával nem ragad és mindenik vállatvállalhoz támasztva, bele nem viszi a küzdelem hevébe a maga összes eszelelvő-képességét és munkakedvét.

Mert sem frázisokkal, bármily szépen csengők, nem eszmékkel és jótanácsokkal, ha nincsen aki kövesse, a vágyak soha nem érvényesülnek és Debreczen soha nem lesz igazán azzá, amivé történelmi multjánál, földrajzi helyzeténél, a benne létező anyagi és szellemi erőknél fogva lennie kell: az északi magyar alföld emporiumává.

Még kevésbé vivja ki magának a kétségbevonhatatlan elsőséget, ha megelégszünk a megelévével, ha nincsenek aspirációink, vagyha kivülről, más hatalmasságoktól várjuk, hogy kegyesen főmel bennünket a piedesztálra.

Aligha van széles e hazában két más város, ahol a fejlődésnek, és jólétnek annyi feltétele, eszköze és forrása kínálkozik ambiciózus polgárságnak, mint Debreczenben.

A természet ugyan némely áldását megtagadta tőlünk és a mindig egyforma sikon fekvő városunk szűkölködik folyóvizben. De a történelmi fejlődés rengeteg vagyon birtokába, az általános jólét alapjához juttatott, amelynek jövedelméből — csak tudjunk vele okosan élni — mindent alkothatunk, és építhetünk;

ugyan ezen szerencsés történelmi fejlődés körül övezett bennünket a hírnév és tekintély diestényével, amelyből mi debreczeniek jó adag táplálékot szoktunk beszedegetni.

A mult dícsősége nem csupán a kegyeletnek azt a tényét rója az utódokra, hogy megtartásáért, a mit örökölték; hanem azt is, hogy tovább folytassák a kidőlt nemzedék munkáját és növeljék az öröklött dícsőséget.

Már negyedszáz évvel ezelőtt a gondos és körültekintő debreczeni magistratus következetesen, mely bölcseséggel és bámulatos sikerekkel, a maiaknál sokszorosan nehezebb viszonyok között ama nagy célért munkálkodott, hogy ezen a földön várost teremtsen.

Es teremtett várost, amelynek alakulása, fejlődése teljesen kivételes esemény a magyarországi városok történelmében. Mert azok valamennyien idegen elemek művei voltak; míg Debreczen az egyetlen, mely egészen a tiszta eredeti magyar faj város alkotó képességének köszönheti megalakulását, olyan zivataros időkben indulván fejlődésnek, amikor a többi városoknak hanyatlás vala sorsuk, vagy el is pusztultak.

Már ezek az ősök megszerezték Debreczennek a gazdasági, kulturális és nemzeti jelentőséget. És ezen hármasság jelentőségnek ma a gőz és villamosságnak lázas korszakában nagyobb arányokban és nagyobb eredményekben kell érvényesülnie. Azt a tekintélyt, melyet gazdaságunkban és történelmi fényes nevéinkben birtunk, a tudás és a munka tekintélyével szükséges meghatványoznunk és tiszteletreméltó konzervatív hajlamainkat, melyek nehezképen szánják el magukat az újításokra, vegyítsük több modern eszmékkel és több reformtörévésekkel.

Különben egyszer csak azon vesszük észre, hogy más városok, melyek pár évtizeddel ezelőtt még nem szerezték meg a jólétnek az alapját mint mi, hanem csak

még akkor kezdték a vagyonosodás útjára, utólrétek, nemcsak, hanem már megelőztek bennünket.

Mindinkább ipariúzó és kereskedő várossá kell tehát átalakulnunk; mert csakis ezzel a két irányu fejlődéssel biztosíthatjuk Debreczennek a hegemoniáját a Körös, Tisza, Szamos közén. — A mezőgazda is csak félig legyen földműves, félig neki is ipariúzónek kell lennie. Iparosnak olyan értelemben, hogy a kis gazda azonkívül hogy belterjesebben gazdálkodjék, télen csináljon házi ipar cikkeit; a nagyobb birtokos pedig, vagy több nagyobb birtokos együtt, honosítsa meg a mezőgazdasági iparágakat és a saját szeszgyáraiban, malmaiban dolgozza fel nyers terményeit.

A mezőgazdaság terén bár sok történet nálunk az utóbbi években, de azért mégis messze hátra vagyunk némely más előrehaladott vidékhez képest.

Epen e héten kezdette meg működését városunkban egy új pénzintézet: „Közgazdasági bank” nevet vett föl. — Örillünk rajta, hogy első sorban az ipari és mezőgazdasági érdekek előmozdítását tűzte ki céljául. — Akkor fog legtöbb szolgálatot tenni városunknak, ha mint kezdeményező lép föl új iparvállalatok megteremtésére, vagy régiéknak felvirágoztatására. — Mert nálunk az a legtöbb baj, hogy nincs a ki kezdeni merjen; tartózkodva merünk bele vágni még a busás jövedelemmel biztató vállalatba is, ennek már sokszor drágán adtuk meg az árát.

Kutassa ki a bank, tanulmányozza, miféle új iparágak, iparvállalatok volnának azok, amelyek a helyi viszonyok között sikeresen prosperálnának. Mert lehet ám gyárakat építeni Debreczenben is, azért hogy nincs folyó vizünk, csak el kell találni, milyenek válnak be.

Ipart és kereskedelmet Debreczennek, mert ebben van az élet, ebben a jövő, ebben a virágzás és gazdagság. Ez több erőt és képességet fog

nyújtani ahhoz is, hogy a kulturális hivatás terén jövőben nagy dolgokat műveljünk.

Mindenek felett ipar és kereskedelem fogja Debreczent igazi nagy várossá tenni.

A király Temesvárt. Tegnap Temesvár városa részesült azon kiüntetésben, hogy a koronás királyt vendégének üdvözöltette. Ő Felsége Beszterczéről délelőtt érkezett oda s a lakosság a leglelkesebben fogadta. A beszédek, melyek ez alkalommal a Felséghez intézettek, az alattvalói hűség és szeretet készülő manifestációi. A király az összes tisztelgő küldöttségeknek leereszkedő szívélyességgel felelt s több ízben hangsúlyozta a temesvári kiállítás fontos erkölcsi és anyagi jelentőségét, valamint azt, hogy a kiállítás megtekintésére érkezett a városba. Egyik másik beszédében ezuttal is különös hűvvel emelte ki a hazához való igaz ragaszkodás s a törvénytiszteletet, melyek nélkül királyi kegyelmére számot senki sem tarthat.

Az állami tisztviselők fizetésemelésére vonatkozólag a Nemzet azt írja, hogy a kormány adott ígéretéhez képest, a képviselőháznak legközelebbi öszi ülészaka alatt tesz ugyan az említett tárgyban előterjesztést, de az abban javaslatba hozandó intézkedések nem felelnek és nem is felelhetnek meg a Budapesti Hírlap közleményének.

Külföld.

A orosz francia barátság. A Hamburgische Corr. az európai helyzetet tárgyaló cikkében ezeket mondja: Bármi nagy legyen is a császár szeretetreméltósága Franciaország iránt, azt hisszük, hogy Sándor császár a francia barátságot csak arra használja, hogy a hármasszövetséget és Angolországot visszatartsa az Oroszország keleti dolgaiba való beavatkozástól.

Canada függetlenség felé. A brit-észak-amerikai kormány ehatározta, hogy a királynéhoz intézendő feliratot terjeszt a parlament elé, amelyben kéri fogják, hogy Canadának és a többi angol gyarmatoknak szabadság adassék a vámtarifák leszállítására vagy föl-emelésére. E célból azt követelik, hogy a más államokkal kötött kereskedelmi szerződéseknek a legtöbb kedvezményre vonatkozó záradéka fölmondassék.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az az édes óra.

Az az édes óra,
Jut-e még eszedbe?
Mikor ráborultam,
Fehér kis kezre...
— Jut-e még eszedbe?

Az a mosolygó lány
Tán nem is te voltál?
A ki akkor egyszer,
Szívemre hajoltál...
— Tán nem is te voltál?

Csak egy elszállt kép,
Hogy mindig sirassam:
De szívemhez többé
Sohse szoríthassam...
— Csak mindig sirassam.

Szabolcska Mihály.

Lac Leman.

(Genf té.)

Írta: Serli Sándor.

Nem állhatom meg, hogy egy pár vonással ne ecseteljem egy kirándulásom történetét, mely egyik legszebb emléke svájci életemnek.

Kora vasárnapi reggelen 400—500 tagú társaság volt együtt a Vinkelried fedélzetén versenyt zsirogva a Leman tó locsogó hullámaival. Induláskor egy zenekar, mely szintén velünk jött, rázendítette a svájci indulót, melynek vidám hangjai mellett csakhamar

kifutottunk Genf kikötőjéből. Hires írók, művészek, tudósok, bankárok parkjai egymás után maradoznak el a szeliden ereszkedő lejtőkön. Jobb oldalt sűrű gesztenye fásor közt sárgálik egy egyszerű ház. Hol Merle d' Aubigné a l' Histoire de la Reformation neves írója lakott; kissé távolabb porondozott ut vezet Favre nyaralójához, ki a Szt. Gothard alagutat tervezte; a szemközti parton kiemelkedve szomszédai köréből a párisi Rothschild pazarfényű kastélya büszkélkedik.

A hajó kerekék gyorsan lapátolják a vizet s csakhamar a távol ködében tűnik el a Szent-Péter templom mohos fedele.

10 óraker kikötünk Meillerieban, egy kies kis francia faluskában, mely Szavoja erdőfedele meredek sziklái és a tó közt egy tenyérnyi hegyoldalon épült. A gereuda házakhoz a talaj közelébe vágott lépcsőzet vezet; az apró kis kertecskében, — melyeket nagy kölapok oltalmaznak a szelek ellen, — száraz ocsersudarak vannak felelítva, melyekre pilulós szőlő kapaszkodik árnyas lugasokat alkotva.

A partra lépve a barátságos helység lakói mosár dörgéssel fogadtak bennünket, mi pedig letelepedve a zöld gyepre igyekeztünk még dörgedelmesebb hangon válaszolni gyors egymásutánban tekerve ki a sűrűs elfo-laczkok nyakát. A puszkapor csakhamar elfogyott s hála Isten a vendéglős élelmességének mi maradtunk a helyzet urai.

Veveytől kezdve a hajó valóságos villaszerű mellett halad. A parton egymásután emelkednek Clarens, Mentreux, Territet, Chillon, Villeneuve, melyek eredetileg külön-külön községek voltak, most pedig egy óriási mulató kertté folynak össze. A központot Montreux képezi az ismeretes klimatikus gyógyhely. — A félkör alakban emelkedő hegyek az északi szelek hidegét felfogják, a völgyben langyos

déli szellő lengedez; füge, pálma, narancs, citrom s a délvidek minden szép növénye buján tenyészik a tarka villák közt. Mintha csak az ezeregyj tündér kertjei s palotái öltöttek volna alakot. A virágillatban uszó part körül karsu sajkák táncolnak. A kelő szellő patyolat vitorlát dagaszt s a könnyű bárka mint szárnyát kiterjesztett fehér galamb siklik a bodros hullámokon, melyek csacsogva csokolgatják a hajékony kormány lapátot. — Gyorsan basitva a vizet dübörgő gőzhajó közeleg, a kerekék kegyelem nélkül tépik szét a két habokat, melyek zuga vihogva csapkodják a barna hajóbordát; mely árok jelzi a víz színén a prűszkölő szörny utját, melyet aztán csakhamar betemetnek a foszlányos szakgatott habok.

Territetből a hátamögötti zöld oromsz, — Glionra — gözsikló viz fel. A kilátás felejthetetlen. Köröskörül haragoszöld ficusok bóingatnak, illatos rózsabokrok virítanak; a lejtő művésziösen van parkirozva; jobbra ameddig a szem ellát a tó nyílt tükre csilámlik; a viz azurján végigfutó tekiutet a tulsó parton Szavoja szakgatott sziklái akad meg s aztán a gazdag Rhone völgy lapályos síkjain a mezők végtelenen visz el; bára az ódon Chillon vár durva falain törnek meg a hullámok.

Rousseau, a táj melancholicus költője elragadtatva kiált fel. „E föld, — melyet a szabadság éltető napja hevít — mosolygni látszik.”

Sietve szálltam le a tetőről; a titokzatos vár, mint delej vonzott.

Chillon, mint a középkor egyik nevezetes emléke valóságos varázserővel hat a szemlélőre; a codás fekvés, komor bástyák építészeti modor, a megható történelmi események, melyek e falak között lejátszódtak, — közreműködnek a hatás elősére.

Az erdős Sonchan hegy s Naye magas

szikláinak előfoka meredeken ereszkedik egész a várig. Az örökzöld s tarka kuszónövényekkel befutott part üde lombzata kellemes ellentétet képez a középkor e borus lakával. — A Rhone lapálya elválasztja Vaud zöldellő hegyeit alsó Valais kopasz havasítottól, hol gyors hegyi patakok zuhognak. A nagyszerű tájkép szíve a Deuc du Midi, mely magasan kiemel a többi csúcsok felett 3185 mt. kopár ormát.

Ilyen a vár bűvös környezete, melynek képe a tó tiszta tükrében fűrlik.

Chillon egy szikla tömbre épített toronytömb (Humboldt) A vár mostani alakját a XIII. században nyerte, midőn szavjai Péter romjaiból újra építetté.

A szabálytalan óval alakú tömör építmény egy a töből kiemelkedő sziklát koronáz. Középen emelkedik a kockakövekből emelt őrtorony, a vár legrégibb része, a IX. század óta börtönül szolgált, korábbi történetéről a krónikások mit sem tudnak, fokán némán hallgat a vészharang. Észak-felől kettős lőrészekkel ellátott s három torony által védett fal húzódik. Kelet felől emelkedik a szilárd terméskövön nyugvó főtorony, alatta van az erősség egyedüli bejárata, melyet hajdan a szikla párkányra nyúló felvonuló hid zárt el. Belől 3 torony emelkedik lépcsőzetesen s 4 udvar nyílik egymásután, melyek a két emeletes vártestet több lakrésze osztják.

Az épület történelmi és építészeti szempontból legérdekesebb s értékesebb részét a földalatti helyiségek képezik, melyek 256 lábnyira nyulnak el a sziklába vájva; a talaj száraz homokkal van borítva s a tó vizállásánál néhány lábbal magasabban fekszik. Megjegyzendő ugyanis, Chillon érdes fala a tó vizében fűrlik, hajdan csak a felvonó hidon lehetett a várból a partra lépni, hova most fedett folyosó vezet a sánczárkon keresztül. Az Alpeseken keresztül Italiába vezet őt a

Európaiak üldözése Kínában. Etschangban az európaiak összes házait feldúlták, csak az angol konzulátust és a vám hivatalát kímélték meg, melyek benszűltek házaiban vannak elhelyezve. — A francia apácákat csak nehezen tudták megöltetni. Ugy látszik az okozta a zavart, hogy a zárdába gyermekeket vittek. A folytonos zavargások miatt külső hatalmak képviselői megállapították, hogy azon rendszabályok, melyekhez a kínai kormány az ország zavargások alkalmával folyamodott, elégtelenek voltak s ily értelemben jelentéseket tettek kormányaikhoz.

Vegyen-é földbirtokot a kollégium?

Debreczen Szept. 17.

A debreczeni főiskola is küzd azzal a kelletlen helyzettel, hogy tökének jelentékeny részét nem tudja jelzálogi biztosíték mellett kamatoztatni és kénytelen azt takarékpénztárban helyezni el, ahol 4 és 4 1/2%-ot kap érte. — A kollégium pedig ugyancsak rá van szorulva vagy nagyobb tőkére, vagy a meglévő tőkék jövedelméhez gyümölcsöztesítésre. A kegyes hagyományozók és végrendeletek ma is különösebb előszeretettel emlékeznek meg az ösztöndíj alapokról, amelyeknek már is se szeri se száma; hiába hívta fel maga a főt, egyházkerület is a hívek figyelmét a tulajdonos megterhelte közszükségleti alapok gyarapítására. — A múltkor valaki azt indítványozta, hogy a főiskola pénzeiből alapítson a fenntartó testület takarékpénztárt vagy földhitelintézetet. — De az irányadó körök — úgy látszik — ezt nem tartották életrevaló eszmének. Legalább azóta — nincs tudomásunk róla, hogy érdemlegesen foglalkoztak volna vele.

Legújabbban — mint már írtuk — a kollégium gazdasági tanácsa földbirtok vásárlásra gondolt, rávetette szemét az árverés alá kerülő Mórca Pál féle nagy bajori birtokra, ha kedvező feltételek mellett sikerülne megvásárolni. A birtok megtekintésével megbízott küldöttség tagjai azonban nincsenek egy véleményen a birtok megvételére nézve. — Ily körülmény mellett talán szolgálatot teszünk az ügynek, ha a főiskola fenntartó testületének tájékoztatása végett igen jó forrásból merített kétségtelen adatok alapján megismerjük az eladótól tett n.-bajomi birtok viszonyait.

A Mórca Pál nagy-bajomi birtoka határos Békés megye füzess-gyarmati határával, a talaja is egészen békés megyei talaj. A birtok hosszúság teljes négyszöglet képez, a terület egy egyenlő, hogy a szántóföldek magassága egymástól kultur mértéki felvétel nyomán 75 centiméterrel differál; két nagy község között, Gyarmat és Bajom között fekszik, nem nagy távolságra két vasuti állomástól. A birtok területe 1100 □-lél mérve 2626 hold, ebből 2600 hold szántóföld, mely ha észszerűen kezelik — kiélhetően lesz.

Az utolsó bérlet szerint 17.500 frt és az utolsó 4 évben 20.000 frt bért fizettek volna; akkor még 600 hold föld kitörletlen volt, ma sokkal nagyobb bér elérhető. Adója községi pótdával, mert zombékos haszonvéhetlen terület volt, mikor a catastro készült, 1300 frtot tett ki, — most még 14 évig adómentes. Szabályozási terhe 4800 frt évenként,

hid és meredeken ereszkő hegység közt nyúlik tova. Ezen szerencsés fekvés adja meg Chillon stratégiai fontosságához a magyarázatot, mert a hatalmas szavója hercegek az átjárók, hol 3 ember alig mehetett el egymás mellett, könnyű szerrel elzárhatták s az áthaladást utastettségként szigorúan megtilthatták. A földalatti helyiség több különböző nagyságú teremre oszlik. Az első terem, melybe sötét lejárás juttunk, katonai kápolnául szolgált, gótikus bolthajtása egy sor sziklaoszlop nyugszik. Innen két dohos koromsötét üreg nyílik. Ez a vár legszomorúbb emléke része, a sohajok háza. Az egyikben egy lapos terméskő képez természetalkotta ágyat, hol a halálraítelt utolsó éjszakáját töltötte; a másikból egy boltíves üreg a tó vizére szolgált, itt dobták a hullát a tóba, a halak és keselyűk prédájára.

Tudnivaló nevezetesen, hogy Chillon hajdani urai ellenségeiket, foglyaikat s a közönséges gonosztevőket e várba hurcolták; ezek aztán vagy az átkos börtönökben szenvedtek el lassan, vagy a kínzó eszközök alatt lehelték ki lelkeiket. Egy szűk és alacsony nyíláson keresztül lépünk a legutolsó s legnagyobb helyiségbe, Bonnard börtönébe. — Byron művésziessen írja le a helyet. A fehér boltimek 7 tűmör oszlop emeli. A tóra keskeny löresek nyílnak, melyeken keresztül bizonytalan, titkoszatos fény szűrődik át küzdve az örök sötétséggel, mint nyári éjeken a homályos moosár felett rezgő-bolygó fény. Néha a napugár a Leman tükreben visszaverődve zülden játszó halvány fényt vet a börtön falára.

Ez a csodás földalatti hely, az izmos sziklaoszlopok, a mérészen hajló bolthajtások, melyeknek komor faragása a félhomályban mosódik el, a szűk löresek, melyeken keresztül fényugár alig tud utat törni, rémes történetek emlékeit idézik fel s valósággal megdöbbentenek.

(Vége köv.)

mely 2 év alatt, ha a műszaki ártér fejlesztés alapján lesz a szabályozási költség kivételével — felére fog leszállni, úgy hogy nem lesz több mint egy ily birtok a rendes adó terhe. Épületei mind téglából vannak, gránárium bádoggal s menykőfővel ellátva.

Tartozik a bérlet jövőre 250 hold zölden vágott növény utáni ugart, 250 hold fekete ugart átadni, ezen felül tetemes takarmányt, szénát, szalmát, répát, azon mérsékelt áron, mint azt a tulajdonostól átvételkor vette.

A birtok, igen jótanyosan 150 frttal számítva kis holdját 400.000 forinttal sokkal többet ér. Arviz akkor fenyegethette, ha B. Ujfalunál a Berettyó kitört. Ennek a vasuti hid szűk volta volt az okozója, mely most kiszélesítették és őszig készen is lesz.

Ha a városi birtok, melynek csak 1/5 része volt jó; fele pedig egészen vakszik a legközelebb tartott árverésen 1100 □-lél holdja — 130 forintért kelt el, akkor a bajori birtoknak holdja bizonyosan két annyi ér.

A mostani bérletje a birtoknak 360.000 frtot ígért és egyuttal 80.000 frtos követeléséről való lemondását is kilátásba helyezte. A birtok különösen alkalmas parcellázásra, de még inkább nagy áron kisebb bérletekre való felosztásra.

Első helyen van az osztrák földhitel intézett 120.000 frttal 4 forint 60 kr. kamattal 100 frt. után; második helyen a pozsonyi első tak. pénztár; mindkettő zivessen elvárná míg a főiskola pénzei lassan befolyának.

Egy nagy területnek a legalkalmasabb az árverésen való vétel, mert akkor tudja, hogy tul nem fizeti a birtokot, azok az árverés a kik 400.000 frtnál többet adnak egy birtokért gondosan megfontolják annak minden körülményeit és miért ne érne egy pár száz forinttal többet érkezői testületnek az a birtok mint egyeseknek.

Berettyó-Ujfaluban vegyes minőségű és igen régen használt szántóföldek szintén 1100 □-lél holdjával keltek el a múlt években, □-lél holdjával tehát ezek az egyenlő, gazdag friss földek ugyanannyit.

Sok víz letoly addig a Tiszán, míg hasonló előnyös vétel fog kínálkozni.

Városi közgyűlés.

Szept. 17.

Debreczen városi rendes Szeptember havi közgyűlése nem nagy érdeklődése mellett nyílt meg ma délelőtt.

A közgyűlési tagok csekély számmal jelentek meg, pedig több fontos tárgy, többek között egy választás is volt felvéve a tárgysorozatban, a mi pedig rendesen nép sés szokta tenni a közgyűlési termét.

Gróf Dégenfeld József főispán 10 órakor lépett a terembe és megnyitotta a közgyűlést, különösen kiemelve annak fontos tárgyai közül a jövő évi költségvetés tervezetét, illetve annak keretében a javaslatba hozott tisztviselők fizetés felemelését tartalmazó tanácsi előterjesztést.

Veesey Imre polgármesteri titkár felolvassa a polgármesteri jelentést, melyet egyszerűen tudomásul vesznek.

Vértessy István főjegyző néhány külföldi konzuli kinevezést olvasott fel, melyeket szintén tudomásul vettek.

A tisztviselők fizetés felemelésénél Zöld Mihály jegyző felolvassa a javaslatot, melyben az egyes hivatalok és emelt fizetéseik elsoroltatnak s a mely sorozatot már napok előtt közöltünk.

Kovács Gábor ügyvéd felszólalásában általánosságban melegen üdvözi a hivatalnokok fizetés emelésének ügyét. Azonban csupán felolvasás után nem tartja lehetőnek, hogy a sorozat tárgyalható legyen, azért indítványozza, hogy a tanács ezt kielégítő előkészítve a jövő közgyűlés elé terjessze be.

A főispán kijelenti, hogy ez az indítvány elodázná a kérdést, mely szorosan hozzátartozik a költségvetéshez és ezzel együtt tárgyalandó.

Lengyel Imre. Sokkal megrettebb dolog ez, semmint hogy elnapoltassék, szoros kapcsolatban áll a költségvetéssel, ezért sem odázható el. Ha egyenként felolvasatják, tisztaképet nyerhetünk. Általánosságban fogadjuk el.

Kovács Gábor nem akarja a kérdést elnapolni; de ha a költségvetéssel kapcsolatban ügyet akarunk tárgyalni, idejében kellene azt betervezni. Az összeget el lehet fogadnunk; ő csak azt kívánja, hogy az alszámvevőé későbbre tartassék fenn.

Szabó József főszámvevő. Egy összeget csak akkor lehet beilleszteni a költségvetésbe, ha előtte áll az egész költségvetés, mivel minden egyes tételét indokolni kell a miniszter előtt.

Keszey József. Szeretné tudni a tisztifizetés emelését és azt, nem jár-e a közönség új megterhelésével.

Szabó József. Az egész összeg 12500 frt. Arra pedig neki gondja van, hogy pótdó ne vettessék ki. — Deficit ugyan van; ilyen eddig is volt; de a zárszámadásban elenyészik.

Kovács Sándor. A közgyűlés már a múlt évben igen jó indítást tanusított az ügy iránt; de ha most halasztási indítványul lépnek fel, a világ előtt úgy tűnhetik fel, hogy bizony nem szívesen adja a közgyűlés a fizetés emelést. — Szintén azt tartja,

hogy a fizetés javítását most a költségvetéssel együtt kell tárgyalni. Es ez nem is ütökzik semmi nehézségbe. A költségvetés nagyon elbíra a 12—13 ezer forintot. A bevételek olyan kedvezően emelkedtek, hogy még 1873—74-ben 600—700 ezer forint bevétel volt a városnak, ma 1.100.000 frtot ér el. — A kiadások között pedig mindarról gondoskodva van, amire a város eddig is költött.

Kovács József a hallott felszólalások után is magév teszi az elhalasztási indítványt. Mert a végösszeg a költségvetésbe beállítható. Az emelésnél nagyon tekintetbe kell venni az arányokat és méltányosságot, amit most lehetetlennek tart.

Komlóssy Arthur. Mindnyájunk érezzük annak hatását, hogy az emeléseket a restauratio előtt kellett volna eszközölni. — Mert az egyén és a fizetés elválatlan egymástól. Ezt érezni fogjuk, ha 3-szor elhalasztjuk is. Az elégedetlenség a maga tisztújítás után mindég megjelen, mert kiki a munkáját és munkásságát mérlegeli. A jog- és pénzügyi bizottságnak 24 tagja van, de csak 5—6-an voltak ott. Az indítványozó ur senki jelent meg; pedig ott módjában állott volna kifogásait előre megtenni. Ha elhalasztjuk, ott leszünk ahol a mádi ember. Emeljük 15000-re; ott van 10000 frt. az előre nem láthatókra, telik abból 5000 is. A kisebb fizetési tisztviselők úgy is elégedetlenek, hogy kevéssel van javítva fizetésük. Most tárgyaljuk az ügyet.

Kovács Gábor személyes kérdésben szólal fel a főszámvevő és Komlóssy beszédére. — Őtet ne gyanúsítsa senki; mert ő színtén kívánja a fizetés emelést.

Kiss Albert azt kérdezi, mikor fog megállapítani a fizetés emelések végösszege; s a 12500 frt a maximum-e azoknak?

Dégenfeld József. Ezen összegnél 2—3 száz forinttal még tul mehetünk.

Kiss Albert, ezt az elnöki kijelentést tudomásul veszi.

Alapos ugyanmond a Kovács Gábor aggodalma; azok vannak csekély módon díjazva a javaslat szerint, akiknek érdekében a közgyűlés már tavaly ideiglenes emelést határozott. — A közgyűlés is igényelheti azt az indoklást, melyet a miniszter megkíván; az indítványnak nem lehet olyan magyarázatot adni, hogy az nem teljes jó indulattal tétetett.

Elnök felteszi a kérdést, elfogadjae a közgyűlés általánosságban a részletes tárgyalás alapján a tanács javaslatát a fizetés emelésekre nézve?

A közgyűlés nagy szótöbbséggel elfogadta.

Ekkor Kovács József kijelentette hogy ő a kérdést nem tartja jól feltettnek.

Dégenfeld József azt feleli, hogy ő megkérdte a közgyűlést; várt egy ideig mikor senki nem tett kifogást, feltette a kérdést. Ne méltóztassanak az elnökséget igazságtalan támadással illetni.

Következik a részletes tárgyalás.

A polgármesternek javasolt 500 frthoz felszólalt dr. Szikszai Szabó József. Ő bizonyos kulcs szerint kívánta volna az emeléseket. Szabó József szerint a kulcs szerinti emelést nem tartotta volna méltányosságra vezetőnek, — Lengyel Imre pártolja az 500 frt fizetés emelést. A közgyűlés ezt elfogadja.

A közgyűlés elfogadja egyhangulag a következő tételeket főjegyző 1800-ról 2000-re négy tanácsnoknak 1400-ról 1600-ra, főjegyzőnek 1400-ról 1600-ra, alügyésznek 600-ról 800-ra, első aljegyző 1000-ról 1200-ra, 2-ik aljegyző 900-ról 1100-ra. 3-ik aljegyző 900-ról 1000-re. Árvaszéki elnök 1500-ról 1600-ra javasoltatik.

Komlóssy Arthur az árvaszéki elnöki állásnál is 200 frt emelést ajánl. Kovács József ügyvéd ezt pártolja.

A tanács javaslatát senki sem fogadván el, az árvaszéki elnök fizetése 1700-ban állapítottatik meg.

Az árvaszéki elnöknek fizetése 1200-ról 1400-ra, — közgyámé 1000-ról 1100-ra emeltetik.

A katonai szállás biztos fizetését a tanács 1000-ról 1200-ra javasolja felemelni. Házi pénztárnoké 1000-ról 1200-ra gyámi adó és alapítványi pénztárnok 900-ról 1000-re javasolja a tanács. Az adó pénztárnok fizetése 1100 frtra állapítottatik meg a főispán javaslatára.

Főkapitány fizetése 1500-ról 2000-re, — kerületi kapitányoknak és a tejelentési hivatal főnökének fizetése 1000-ról 1200-ra, közlevéltárnoké 1000-ról 1100, főszámvevőé 1400-ról 1600-ra, első alszámvevőé 900-ról 1000, két alszámvevőé 800-ról 1000-re, főorvos fizetése 800-ról 1000 frtra emeltetik.

Keszey József a harmadik állatorvos fizetését emelni óhajtaná.

A közgyűlés 50 frt fizetés emelést elfogad. Belső állatorvos fizetése 300 frtről 500 frtrre felemeltetik.

A közigazgatási gyakornokok fizetését a tanács nem proponálja felemelni. A jog- és pénzügyi bizottság 460 frtot proponált. Ezt a közgyűlés elfogadta.

Erdészki fizetése 900 frtről 1000 frtra, kapitányi fogalmazók fizetése 800 frtről 900 frtra emeltetik.

Több kisebb segédhivatali fizetések a tanács javaslatára szerint állapítottatik meg.

A királyi tanfelügyelőség a felállítandó női tanfolyam létesítésére segélyt kér a várostól. A tanács 500 frt segélyt és 200 frt évi lakpénzsegélyt proponál. Ezt a közgyűlés elfogadja.

A rendőrtisztviselők egyenruhára 100 frt évi átalányt kérnek. — de ezt a közgyűlés a tanács javaslatára nem szavazza meg.

Az önkéntes tüzoltók a kistemplom tornyában új őrség felállítását kérték, melyet a közgyűlés megszavazott.

A felvidéki közmívelődési egyletnek 100 frttal alapító tagja lett a közgyűlés.

A nyilvános olvasó terem számára 300 frt segélyt adatik a jövő évre.

Csányi József iparművészeti növendék segélykérelmét a közgyűlés elutasítja.

A „Csokonai kör“ a Csokonai-kert fenntartására 600 frt segélyt kér, mely megadatik.

A Fröbel gyermekkert egyletnek 200 frt segély adatik.

Az 1892-ik évi költségvetés, melyet lapunk már napok előtt bőven ismertett, a részletes tárgyalás alapján elfogadtatik.

A várga szín hasznosítására nézve Lengyel Imre kérdést intéz s a januári közgyűlésre előterjesztést óhajt erre nézve. Ezt egyhangulag elfogadja a közgyűlés.

Az egyházak tételénél a 6-ik ref. felkéri fizetésnél a fa- és borillemény megadásáért Somogyi Pál emel szót.

Simonffy Imre polgármester felszólalása után a tanács bizálik meg, hogy erre nézve a jövő évre tegyen indítványt.

A költségvetés egyes többi tételei egyhangulag elfogadtatnak. A költségvetés végösszege a már közölt számokhoz képest igen csekély mértékben változott.

A városi felügyelői állásra nézve a kijelölt bizottság megalakítottatik.

A kijelölt bizottság Péter Gábort és Szűcs Ferencet jelölte. Egyhangulag közfelkiáltással Péter Gábort választották meg.

A kereskedelmi akadémiára részére megszavazott 40000 frt hozzájárulás tekintetében kötéendő szerződés pontozatai megállapítása, mivel ez az ügy még nincsen kielégítő előkészítve, a napi rendről levétetett.

Határozatott, hogy a Hortobágyon a ragályos beteg lovak részére a tisztai ármentesítő pénztár terhére a jövő évben 3700 frtrért istálló építtessék.

A hajdunagygyeji erdészeti bizottság javaslatára a savóskuti erdész állás megszüntetése iránt elejtettek.

A Valentin féle színházi ingóságokat, melyekért Leszkay András 6400 frtot ígért, a közgyűlés Kovács Sándor, Márk Endre, Simonffy Imre, Komlóssy Arthur, Szepessy Gusztáv, dr. Király Ferenc, Szikszai Szabó József pró és kontra felszólalása után a tanács javaslatára értelmében Leszkay Andrásnak átengedi, úgy hogy 2400 frtot azonnal kifizeszen; a többire nézve a kellő biztosítás megtétele, a kauzió gyanánt betett 10.000 frtos takarékpénztári könyveket vissza kapja.

Több kisebb fontosságú ügyek elintézése és a bérkocsi szabályrendelet módosítása után a közgyűlés d. u. 1/2 órakor véget ért.

A jegyzőkönyv holnap d. e. 10 órakor hitelesítettik.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiasó hivatal és az írártár a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő“ nagytérben.

Széchenyi-ünnep a főreáliskolában. Az országos közpénzügyi tanárgyesület folyó évi közgyűlése elhatározta, hogy fölír a valóság- és közoktatásiügyi miniszteriumhoz és fölkeri, hogy rendelkezze el a rendelkezésre és vezetésre alatti tanintézetekben Széchenyi István emlékének megünneplését, azon alkalmából, hogy ez év szept. 21-én lesz „a legnagyobb magyar“ születésének százados évfordulója. — A miniszter magév tette az egyesületnek hazafias indítványát és ünnepnapul rendelte szept. 21-ét. A helybeli főreáliskola is, mint állami intézet megfogja ülni ez ünnepet, az iskola körén belől az egész tanári kar és az összes tanuló ifjúság jelenlétében.

A királyi tábláról. Csathó Ferenc tanácselnök szabadságideje leteltével működését ismét megkezdette.

Mai tárcánkban egy érdekes tározát kezdünk meg Széchenyi Sándor debreczeni joghallgató tollából, ki ez idő szerint a magas Allpok tövében. Genfben tartózkodik, hogy magát a francia nyelvben tökéletesítse. — Ügyes tollal irt tárcza levelét ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Körösi Sándor rabruhája. Josephstadi rabruha is lesz látható a szabadságharc emlékeinek kiállításában, Körössi Sándor orsz. képviselő rabruhája ez. Körössi átengedte a kiállításnak a Josephstadból való kiszabadulás kapott Certifikátot, valamint a Festungs Stockhausban töltött rabzságról, valamint azt a hadi utlevelet, a melyet számára mint a hadbírósi százados számára a szept. 21-én tépárcsnoknokság állított ki 1849. július 29-én hogy „Nagyvárada vagy Aradra a kormányzék“ helyére menjen. Ezen a hadi utlevél érdekese a korona nélküli országzimer.

— Az E. egyletnek gróf tartott igazgató pénztárnok rint az ingatl jelenleg 50 összes magy közt a legnagyobb az augusztus 14-én a vasuti igazgató

— A hó ügyminiszter régóta várt ügyében. A b. jóváhagyja ez határozatnak laktanyák az gyalog zászló már tennőkr. 50 frt 20 kr. kö. hogy ezen kö. már beillesz 13727 frt 20 kiadásánál e. ez eszközök utján fedez miniszter, no határozatnak sere szükség részének hely nya pedig az eszközök azonnal felép kálátok ellen rült fel. A b. sági laktany megszerzését tározásait azo ha a határoz. XXII. t. ez. táridó eitelve gyalás alá végre (sajj) építésére teh lesz az árlej az időjárás, a pétérfai gya. ban előreláth foghatnak ho niszterrel kö nyaknak má kellett volna mi oka nem

— A k. délután ment delem, mely szes felsőbb jogászokat, gymnazisták tását megjelvényesek, meg az alkot amit előre l. mistái is, no nyomológ a támogatta, t soron a k. ny felé hirdette felügyelő tan talból a szén nossy Zoltán Szabó Emil Sándor 2 tk la 3 th. 139

139—, könyv szavazattal szemben. — között kapta zelmes párt ban ősi szok ünnepelte a

— Hal. szép fiatal Dankó M. el dezett, ma d jelenlétében.

— F. Bészler János el Budapesti miniszter a nyének bevá tilalmat kim ben K. l. m. éjjel ide érke gálásra véget

— Hajo. K. a r. M. meg ülését, zetők lajstro

— Tüz. lagi tanyáján letlen roz m

— A t. talan jubileu lelkész, a ti f. hó 20 án nek jubileum lesz elnökü. agg főgondm

Az Erdélyi magyar közművelődési egyesületnek gróf Bethlen Gábor elnöke alatt tartott igazgatósági ülésén — mindenekelőtt a pénztárnoki jelentést olvasták fel. E szerint az ingatlanokon kívül az egyesület vagyona jelenleg 562 798 forint. Az Emke tehát az összes magyar közművelődési egyesületek közt a legnagyobb tőkével rendelkezik. Csapán az augusztus havi bevétel 17 712 frtot tett. A napokban lett bevégezve az Emke gyönyörű bérháza a város legszebb részén, mely 14 000 forintba került, s a melyet a vasúti igazgatóság vett ki többévre.

A honvéd kaszárnyák építése. A belügyminiszteriumból tegnap megérkezett a régóta várt leirat a honvéd laktanyák építése ügyében. A belügyminiszter ennek értelmében jóváhagyja az év tavaszán hozott közgyűlési határozatnak azt a részét, mely szerint a laktanyák az ott állomásozó három honvéd gyalog zászlóalj és fél lovas ezred számára a már fennálló épületek felhasználásával 363 727 frt 20 kr. költséggel építtessenek; továbbá hogy ezen költség a nagy költségekbe e célra már beillesztett 350 000 frttal, a hiányzó 137 272 frt 20 kr. pedig az építési munkálatok kiadásánál elérendő engedély útján, vagy ha ez eszközölhető nem lenne a nagy költségek útján fedeztessék. Megengedi egyszersmind a miniszter, hogy a tervezett laktanyák a jelen határozatnak a gyalogsági laktanyák építésére szükséges területek megszerzése iránti részének helyben hagyása után, a lovaslaktanya pedig az arra vonatkozó költségvetésben eszközölt módosítások figyelembevételével azonnal felépíttessenek. Az előirányzott munkálatok ellen lényegesebb észrevétel nem merült fel. A közgyűlési határozatnak a gyalogsági laktanya felépítéséhez szükséges terület megszerzésére vonatkozó részére névvel elhatározását azon időre tartja fenn a miniszter, ha a határozat ezen részére névvel a 1886. XXII. t. cz. 113 §-ban előírt kihirdetési határidő eltelte után a határozat ezen része is tárgyalás alá vehető lesz. A Széchenyi utca végére (sajnos) tervezett lovas kaszárnya építésére tehát rövid idő múlva kihirdethető lesz az árlejtés és az építést, ha kedvező lesz az időjárás, még az idén megkezdhetik. — A péterfői gyalogsági laktanya építéséhez azonban előreláthatólag csak a jövő év tavaszán foghatnak hozzá. — Pedig a honvédelmi miniszterrel kötött egyezségről fogva a kaszárnyáknak már az idei őszben részben készen is kellett volna lenniük. Hogy nem így történt, mi oka nem vagyunk.

A kollégiumi ifjuság köréből. Tegnap délután ment végbe a nagy alkotmányos küzdelem, mely mozgásba hozta csaknem az összes felsőbb tanuló ifjuságot teológusokat, jogászokat, tanítóképzédszereket és a felsőbb gimnázistákat. — Az olvasó egyesület tisztújítását megkezdte titkos szavazással. A zöld jelvényesek, a Bugyi János pártja nyerte meg az alkotmányos csatát 53 szótöbbséggel, amit előre láttak a megvert pártnak pesszimistái is, noha a jogakadémia ifjusága tulajdonképpen a szintén teologus László Gyulát támogatta, teologus diákok lévén az idén soron a könyvtárnok jelöltjénél. Hat óra felé hirdette ki a szavazás eredményét az egyesület felügyelő tanára: Géresi Kálmán. Elnök hivatalból a szenior Báthory Gábor; alelnök Jánosy Zoltán esk. felügyelő, 137 —, főjegyző Szabó Emil 2. jh. 147. —, aljegyző Nagy Sándor 2. tk. 137., pénztárnok Fazekas Gyula 3. th. 139. —, ellenőr Kovácsi Kálmán 7. o. 139. —, könyvtárnok Bugyi János 4. th. 143. szavazattal a László Gyula 90 szavazatával szemben. — A kisebbség jelöltjei 90—100 között kaptak szavazatokat. — Este a győzelmes párt Kemény Jánosnál a „Kis pipá”-ban ősi szokás szerint magnum állomáson ünnepelte a fényes diadalt.

Halálhírek. Veres Eszter, 16 éves szép fiatal leány elhunyt. Temetése, melyet Dankó M. elsőrangú temetkezési intézete rendezett, ma délután volt nagyszámú közönség jelenlétében.

Felfüggesztett miniszteri rendelet. Bészler Lajos tanácsnok eredményesen járt el Budapesten, amennyiben a földmívelésügyi miniszter a most folyó lóvizsgálat eredményének bevárásával felfüggesztette a lóvásári tilalmat kimondó rendeletét. Ugyanezen ügyben Klim a Miklós orsz. főállatorvos az éjjel ide érkezett és ma délután a Hortobágyra megy ez ottani lóállomány megvizsgálására végzett.

Hajdúvármegye igazoló választmánya. Karap Mór elnöke alatt ma kezdte meg ülését, melynek tárgyát a legjobb adófizetők lajstromának elbírálása képezi.

Tüz a Pallagon. Szatmár Antal palagi tanyáján tegnap este 118 kereszt kisépvelten rozs megégett. A tűz oka ismeretlen.

A tiszántúli egyházkerület a Kun Bertalan jubileumán. Kun Bertalan miskolci lelkész, a tiszántúli egyházkerület püspöke f. hó 20. an lelkészkedésének és püspökségének jubileumát ünnepli. Az ünnepléyen jelen lesz elnöktársa a tiszamelléki egyházkerület agg főgondnoka br. Vay Miklós, valamint a

ref. egyház számos kitűnősége, miután ott a testvér egyházkerületek is képviseltetni fogják magukat. A tisztelt ev. ref. egyházkerület küldöttjei lesznek. Vályi János főgondnok Kiss Aron, Szeremley József, Peterdy Károly, Lukács Odon esperesek, gr. Dégenfeld József, Isaák Dező egyh. m. gondnokok és Tóth Sámuel egyh. ker. főjegyző. A debreczeni kollegiumot pedig dr. Bacsonyi Lajos akadémiai és Joó István tanítóképződei igazgató képviseli.

Egyházmegyei vélemények egyeztetése. A zsinati törvényjavaslat tárgyában beérkezett egyházmegyei vélemények össze egyeztetését tegnap a Horthy István egyh. gondnok elnöke alatt működő és Isaák Dező gondnok, Szőke János esperes, Kiss Albert egyh. ker. tanácsbíró, Tóth Sámuel és dr. Kovács Sándor egyh. ker. jegyzőkből álló küldöttség befejezte és azok összeállítását Tóth Sámuel fogja végezni. — Az egyházkerületi közgyűlés, mely a zsinati törvényjavaslatot tárgyalja, szeptember 24. dikén ül össze. Előző nap lelkeskedésségi vizsgák tartatnak.

Öngyilkosság. Gombos Sándor 56 éves, ref. házibirtokos, sertésvágó tegnap délután 5 óráig 2303 sz. a. lakásán felakasztotta magát Mire észreférték halva volt. — Tettének oka ismeretlen.

Beszűntetett sajtóper. Erdélyi István művezetőnek Gáspár Imre, a „Debreczeni Hírlap” volt felelős szerkesztője ellen indított sajtóper — utóbbinak mai számunkban közölt nyilatkozata folytán — megszüntetett.

Dalesztély. A debreczeni „munkás dalegyetel” által f. évi szeptember hó 19-én szombaton a „Margit” fürdő disztermében díszbógor alap javára táncszal egybekötve dalesztély rendeztetik, a következő műsorral: „Marsellaise” Rouget de Isle, „Mariskám Knaht” „Elj őseink hazája” Schuman, „Gonbüz” Flotow, „Ha meghalok” Mácsay, „Loreley” Silcher. Egyetli alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. A szabadjegy két személyre érvényes. Kezdete este 8 és fél órakor. Belépti díj személyenként 50 kr. Jegyek előre váltottak a Rózsabokorhoz ezintett vendéglőben (Kis-uj-utca) és este a pénztárnál.

Békés-Gyula városa nincs többé. Nem érte ugyan, hála istennek semminemű katasztrófa, csak eddigi neve feléről mondott le. A hivatalos lap tegnapelőtti közölte a belügyminiszter rendeletét, mely szerint a város neve ezentúl Gyula lesz. De azért remélhetőleg megmarad békésnek, ha csak kis betűvel is.

Bucsu a közönségtől.

Miután Budapestn nyílt szerény munka kör betöltése végett, oly sürgősen kell Debreczenből elutaznom, hogy legjobb barátaimtól és ismerőseimtől is alig fogok személyesen búcsút vehetni: engedje azt a M. T. Szerkesztőség, általánosságban, becses lapjának hasábjain is megtennem!

Együttal forró köszönetemet fejezem ki Debreczen nagyérdemű közönségének azért, a miért e nemes városban folytatott írói működésemmel második, rövidebb időszak szintén elnéző, szíves támogatásban részesült. — E néhány hónap alatt — igaz — úgy nyilvános munkálkodásomban, mint magán életemben számos, részben igen keserű csalódások értek s b á r én úgy írói pályám mint magán-orsó s legjobbra fordultakor siettem vissza a Debreczen ünkbe, hogy általam hálásan tisztelt és szeretett közönségének, a hírlapírás terén szolgálatára állhassak: e törekvésem mindamellett, gyművelők helyett, csupán károkat termelt számomra.

E sajnos körülmény oka azonban (mit tagadjam?) egyesek ostobaságán és rossz-hiszeműségén, vagy boldog közönyén, úgy szintén már a törvény elbírálására bízott jogtalan és méltányosság nélküli eljárásán kívül, az én gyakorlatiatlan voltomban is rejlik.

Ezzel bizony előre látni nehéz, visszafelé könnyű.

A nagyérdemű közönségre azonban csak is hálás köszönettel, egyes — oly kevés számú — önzetlen barátokra, jóakarókra pedig őszinte szeretettel gondolok vissza. Fényes multu, tekintélyes nevek, fényes jövőjű, lelkes ifju erők maradtak itt s az ő igyekezetük csakhamar feledtetni fogja, hogy Debreczenben egy aczéltollal és egy küzdelemben megaczelódott munkássággal kevesebb igyekezik a közvélemény hü képviselőre. A távozó társ véleménye az, hogy a mi vidéki sajtónk viszonyai, a szerkesztőség, az erre kiképezett, s pályájáért buzduló szellemi munkás jogai, rész-arányuk kérdése az anyagi haszonból, hazánkban még a megoldatlan kérdések közé tartoznak.

Ugy fog az kifejődni, a mint Debreczen tekintélyes, régi közönségei szervezkedtek s éppen e szervezet felel meg egy közönség, mint az írói toll méltóságának és kívált együttműködésük komoly s á g á n a k.

Azon ígéretnek adok továbbá kifejezést, még pedig hivatkozva az a téren általam már eddig eszközölt lépésekre, miszerint (a gyors és váratlan megszakítás dacára) helyzetemet a legközelebbi idő alatt igyekszem de reményem is odáig fejleszteni, hogy kötelezettségeimnek még fennlevő kisebbik részét, a legközelebbi idő alatt mindenkivel szemben rendezhessem.

Debreczen, Szept. 16.

Gáspár Imre.

A „Debreczeni Ellenőr” szerkesztőségét, melynek mostani teljes szerkesztőségével, személyesen a legjobb viszonyban állok s annak legjobban munkatársai közé tartoztam, külön még e sorok közlésére kérem fel:

Miután valószínű, hogy egyesek az én szerény írói működésem elnéző pártfogása végett fizettek elő az általam szerkesztett lapra, ezen közönség becses tudomására hozom, hogy a „Debreczeni Ellenőr”-be, nem érte ezalatt ugy e lap, mint alulírott politikai álláspontját, állandóan és gy a k r a n f o g o k d o l g o z n i.

Miután — továbbá — köztudomású tény, hogy az általam szerkesztett közönségnek számomra nem egészen saját elhatározásukból s nem az én hozzájárulásommal ugyan, de mégis az én révemen váltak előfizetőivé: tehát erkölcsi kötelességemnek tekintem annak kijelentését, hogy ezen előfizetők kárpótlásáról gondoskodtam. A „Debreczeni Ellenőr” T. szerkesztősége és kiadóhivatala ugyanis hajlandónak nyilatkozott arra, hogy ily előfizetőknek, ha a czéltól jelentkeznek, a „Debreczeni Ellenőr”-t, mint a dolgozataimat hozó közlönyt, okt. 1-től január 1-ig, díjmentesen küldi.

G. I.

Legujabb.

Botrány a temetőben.

Az utolsó órában jut biztos tudomásunkra egy sajnos eset híre, a melyet immár városzerte felháborodással emlegetnek. Sajnáljuk, hogy ép Debreczenben, a XIX-ik század végén történhetnek ilyenek.

Hírlapírói kötelességünk elmondani az esetet úgy, a mint volt. Egy k a t h o l i k u s vallású polgártársunknak — neje református — egy gyermekét temette tegnap a helybeli katolikus káplán ur, előleges megegyezés szerint (dupla stólalért), a czepléd utcai református temetőbe, hol már hat gyermeke nyugszik.

A sir behatolásáig szépen ment a dolgot. A fejfa beállításakor azonban a káplán ur megkérdezte, hogy melyik itt az apa? S annak barsány hangon (a tanuk bizonyossága szerint) odaszólt, hogy:

— Mit akarnak azzal a karóval? Vegyék ki, dögöknek való az, az embert kereszt illeti! Képzhetők, milyen felháborodást keltettek e szavak a reform. temető közepén a nagyobbára református közönség előtt.

A tömeg felzúdult. S míg a papjánál sokkal tapintatosabb kántor sietett odahagyni a temetőt: a pap csak a fenyegető hangok hallatára vonult vissza, még akkor is folyton kiabálva, hogy a karó (a fejfa) csak dögnek való s hogy soha sem fognak feltámadni azok, a kik nem keresztelatt nyugosznak!!!

Ma már az apa (neveket nem akarunk még említeni) bejelentette á t t é r é s i s z á n d é k á t az illető káplán ur előtt, a ki úgy lát szik tapintatlan eljárásának következményeitől immár — maga is megdöbben, mert kijelentette, hogy kész az ott levők mindenikétől egyenként engedelmeket kérni.

Forrásaink szerint az ügy eddig ebben a stádiumában áll. Mi újra hozzátesszük, hogy végtelen sajnáljuk e csakugyan felháborító esetet, a vallási türelmesség városában, Debreczenben, hol az igaz „magyar vallás” mellett a költő szavai voltak eddig az irányadók, hogy t. i.

„Minden ember legyen ember és magy a r!”

Színház.

A színházi személyzet teljesen együtt van. Ma délelőtt társulati közgyűlést tartott; délután pedig megkezdte a próbákat. — Rónaszéky Gusztáv, a debreczeni közönség régi kedvence is megérkezett. Ma bemutatta magát szerkesztőségünkben, mint a társulat művezetőjét. Örömmel üdvözljük őt körünkben.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy becsületes asszony története.

— Regény I kötetben. —

Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

83.

Marceline megrázkódott az iménti szavakra. Szemöldökeit élesen összevonva, pirba gyult arczával és a fölindulástól reszkette kiáltá: — Hát egy nőt megcsalni, megalázni, szerencsétlen, szánandó teremtésé tenni nem megbestelenítő dolog a kényes társadalom szemében, mely soha sem fogja megbocsá tani a szegény szűkölködőnek azt, ha a nyomasztó válságban bűnös cselekedethez fordult?!

A bűnös férj visszarezent. úgy rémlett előtte, mintha neje lelke fenekére pillantana, s mintha a közelgő vész érzete adná ajkaira szavait.

— Vagy kiváltságát képezi a férfiaknak a hitszegés? Vagy csalásuk nem is nevezhető ennek? És mi az, ha a nő, kinek férje szerelmét a megvásárolt czéda rima bitorolja, jogos felhá-

borodásban, szintén csak hűtlenségével tetőzi be lelkes házasságát?

Megrökönyött fogalmak! Nagyon modern dolgok Nem értek hozzájuk, meghaladják az én feltételeimet. Ehhez az elmékedéshez több élet-revalóság kellene. A kontemplatív nevelés hiánya, az ostoba falusság, melyből nem tudok kivetkőzni okozza a bárgyuságomat. Ah! azt sem tudom, kit és mit vádoljak.

Anyi keserű guny feküdt a fiatal nő szavaiban.

Marceline égő szeme férfjére tapadt, kinek összezárt ajkain észrevehető guny mosolyt vélt felfedezni, melytől hirtelen elsápadt, mintha a halál érintette volna.

— Nem értelek. Tulságosan izgatod magad, Mi oknál fogva? Marceline, Marceline, minő nagy gyermek vagy.

Erre Miklós aztán végtelen gyöngédséggel, mézes szavakkal, heves ölelésekkel igyekezett háborgó nejt megnyugtani. De sőt szilárd elhatározás villant fel benne, hogy véget vet Dalilával való bűnös viszonyának. Mennyire is megleckéztette őt, az ő együgyű kis felesége. Bűnös volta most mint a Nesszus inge égette lelkét.

Marcelinének meg kellett ígérnie, hogy idejét ezental okosabb dolgokkal töltendő el. Es a halvány asszony, a ki folytonos magányában annyira félt attól, hogy okvetlenül az unalom fog rá szakadni, megígérte férjének, hogy oly könyvhöz, melyet nem tőle kap, hozzá nem nyúl többé, s eme fogadást is éppen úgy megtartja majd, mint a hogy a Lengei társaságon is tud adott. Pedig az a Lengei nem volt rosz fű, egy kicsit dandys, meg fecsegő, de a nők felől a Jean Jaques Rousseau nézetét vallotta hogy: „Való igaz, hogy nem feltétlenül a kéj az, a mi a nőkhöz köt, mindinkább az életnek az a bizonyos szelid kiessége, melyet oldaluk mellett találunk.”

Marceline került mindent, a mi férjében ellenszenvet támasztott. Némelyik férj pedig követelő zsarnok.

Miklós annyira szeretetre méltó viselkedést tanúsított nyomban Marceline irányában szép szavakkal, banális phrazisokkal annyira elvakította, hogy a naiv asszony nem mert benne kételkedni. Kissé élelmesebb nő bizonyára már rég felfedezte volna, hogy Miklósnak a hozzá való közeledésben sok az alamszna szerű, sok a csalás, és ez csüggedést oltott volna szívébe.

A mint Marceline magára maradt, menten a férjével folytatott hevesebb eszme csere felett mélyedt gondolatokba.

— Azt az asszonyt, a ki nyíltan viseli megaláztatását, nem tudom fölfogni, vagy pedig talán nem is sejtette, hogy a felette lévő páholyban ki ül? Oh! bizonyára úgy van. Mennyire számom.

(Folyt. köv.)

A közönség köréből.

Nyilatkozat.

Miután biztos tudomásom szereztem arról, hogy Erdélyi István ur a „Debreczeni Híradó” című hetilap ápril hó 5-én megjelent 14-ik számában „Karczolatok” című czikknek írásában és közlésében részes nem volt, annál fogva a „Debreczeni Hírlap” 1891. évi ápril 6-iki számában „Nyilatkozat” czimmel megjelent közleményemnek Erdélyi István urra vonatkozó része fölött sajnálatomat fejezem ki s az Erdélyi István ur ellen használt sértő kifejezéseket ezennel visszavonom.

Kelt Debreczen, 1891. szeptember 16-án, Gáspár Imre, s. k.

Előttünk:

Benedek János. Dr. Bakonyi Samu.

Szerkesztői üzenetek.

S. S. urnak. Genf Közönszük. A Chamnixba tett kirándulásról szintén örömet vennék valamit. Sz. M. majd levélben felel kérdéseire.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértési Gyula.

Majolika kályhák

mig a készlet tart

gyári áron alól

adatok el

Szent-Királyi Tivadar,

műiparú üzletében.

Régi kályhák javítása elvállaltatik.

PÁLYÁZAT

a h.-szoboszlói takarékpénztárnál,
évi 360 frt

rendes fizetés és részestülendő jutalék mellett,

egy megfelelő gyakornok alkalmaztatik.

Pályázók felhivatnak okmányokkal felszerelt folyamodványukat alólirt takarékpénztár igazgatóságánál f. é. szept. 30-ig benyújtani.

H.-Szoboszlói takarékpénztár.
H.-Szoboszlón.

Naponkint érkeznek raktárra

szébbnél szébb újdonságok a közelgő őszi időnyre u. m.

Divatos női ruhaszövetek,

keskeny zsinór és tolldíszek, fekete divatkelmék.

SZINES SELYMEK,

mosó velezek.

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban.

SZŐNYEGEK,

butorszövet függönyök, ágy és asztalterítők, melyeket igen olcsón és szabott árakon ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsater.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezeriőség Debreczen.

25051

III. számhoz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. államvasutak Nyiregyháza állomásán a felvételi épület kibővítésére ezennel újból nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az építési tervek, az ajánlati költségvetések, melyekből a teljesítendő munkákról tájékozás szerezhető, a szerződési tervezet, valamint a m. kir. államvasutaknál érvényben álló az után mérés alapján kiadott munkák előállítására vonatkozó „Feltétlített” általános és részletes határozmányai a Debreczeni üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályánál (főpiacz és kádas-utca sarkán „Hungaria” épület II. emelet 14. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és az ajánlati költségvetések megszerezhetők.

Itt különösen megjegyeztetik, hogy tekintettel a közelgő téli időszakra a szobanforgó építkezéseknek csakis egy része lesz ez év folyamán elkészítendő, míg a felmaradó nagyobb rész, illetve tehát az egész létesítmény csak is a jövő év tavaszán kerül kivételre.

A sajátkezűleg kitöltendő ajánlati költségvetéssel felszerelt, keltezőképen felbélyegzett és lepecsételt jogérvényes ajánlatok,

f. évi szeptember hó 25-én déli 12 óráig

az üzletvezetőség titkárságánál lesznek benyújtandók. Az ajánlatok a következő felirattal látandók el: „Ajánlat a Nyiregyháza állomásán a felvételi épület bővítési munkálataira”.

Ajánlattevők tartoznak ajánlatuk benyújtása előtt, az elvállalendő kötelezettségek teljesítésének és a nem teljesítésből eredhető bármilyen néven nevezhető kártérítési igények biztosítására 1000 frtnyi bántépénzt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az alulirt üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál letenni.

Az értékpapírok a Budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerinti, (de a név értékét meg nem haladó) értékben fogadtatnak el.

Készpénzbeli óvadék után kamat nem követelhető.

Az esetleg posta útján beküldendő ajánlatok és bántépénzek térítvény mellett adandók fel. Az ajánlatok közt a szabadválasztás jogát az üzletvezetőség fenntartja.

Debreczen 1891. Szeptember hó 15-én.

Az üzletvezetőség.

(:Utánnymot nem díjaztatik:)

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utca SIMON-ház.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy mai napon

valódi Harlemi virághagymák

mint: jácintok, tulipánt, crocus, narczis, taczeták és Ranunkulus

mogérkeztek és mind legjobb és kipróbált szép fajokból áll a választékom, nem összehasonlítók avval, a mit minden évben utazók szoknak árulni a városunkban.

Becsés pártfogásáért esedezve, vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János

mag és virágkerekedő.

Kis-templom bazár-épület DEBRECZENBEN.

147.

Az

„ISTVÁN” gőzmalom társulat gyártmányainak

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított 1887. évi június 1 én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

ITT HÉYSEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL.

A. Asztali dara nagyszemű	100 k ⁷	19.20
B. Szinte „aprószemű”		18.60
O. Királyliszt		18.60
1. Lángliszt		18.—
2. 1-ső rendű zsemlyeliszt		17.60
3. Zsemlye liszt		17.—
4. 1-ső rendű kenyér liszt		16.60
5. Közép kenyér liszt		16.—
6. Kenyér liszt		14.80
7. Barna kenyérliszt zsákonként á 70 ^{kg}		12.80
8. Takarmány liszt		9.20
11. Finom korpá zsákonként á 50 ^{kg}		6.—
12. Durrá korpá		5.—

Debreczen, 1891. Szept. 8.

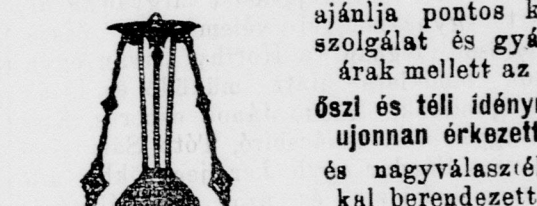
Kaszanyitzky Endre

előbb

Kuhinka István K.

üveg, porcellán, lámpa és háztartási cikkek raktára

DEBRECZENBEN

DITMÁR-és

Brünner-féle

a legjobbnak elősmert gyártmányu

szalon, függő

és

asztali

petroleum lámpák

s minden hozzátartozó cikkek nagy

raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Arany érem. Felsőszázad óta Pécs 1888.

Kitűnőnek eli-merve dr. SIHULSZKI-féle

ARCZENÓCS és MOSDÓVIZ.

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak felsőszázad óta mindenütt elterjedt világhírűk és bámulatos hatásuk képezi. Legbámulatosabb sikerrel használtatnak bibíres, szepő és májfoltek, forrósság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztátalan sága ellen.

Egy nagy tégely ára 70 kr. egy kis tégely 35 kr.

Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 50 kr.

Jolissante-Puder

(fehér, rózsá vagy sárgás.) Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arcbőrnek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad.

Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Jolissanfe-fogpor

legégszesegebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodására és büzdős megóvására kitűnő, a foghusra legjótékonyabb hatásu.

Egy doboz ára 50 kr.

JOLISSANTE-CRÈME

bőrfinomító és szépitő szer. Kitűnő hatásu a bőr finomítása s szépsége előmozdítására, pattanások, kiütések eltűzésére.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr.

Kapható MOLNAR LIPOT

gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán.

DEBRECZENBEN DR. ROTHSCHNEK V. Emil

gyógytárában.

(Telefon hálózat 5-ik szám.)

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél

DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becsés tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évnadra a

legújabb divatkelmék

dusválasztékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját újonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állittatunk elő.

Vászon kész fehéremű és szőnyeg nagy raktárunk

Menyasszonyi kelegyek

kiállításához teljes választékot nyujt.

8180—8124.

1891.

Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező földek u. m.

1. az Ispotály lapostól a miklóss-utcai sorompóig sőt azon kívül a tócsó vízvezető csatornáig terjedő mintegy 58 hold föld terület legeltetésére.

2. az Elepi III-ik dűlőben lévő 3 és fél nyilas tanyaföld szántás alá.

3. a Czegléd-utcai volt széna raktári helyiség 7 hold és 1298 □-öl föld terület, tetszés szerint használlásra, megszántásra és végre

4. az ugynevezett „Kincses” hegy, mely 24 hold és 694 □-öl területű föld; a városház nagy tanácstermében f. 1891 évi Szeptember hó 30-ik napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen f. 1891 évi Október hó 1-től 3 évre, a számvevő hivatalnál megtekinthető árverési feltételek s ezen feltételekben kitétt kikiáltási árak mellett haszonbérbe fognak adani.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási árak 10 %-kát bántépénzüll az árvereltető küldöttség kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen 1891. Szeptember 14.

A városi tanács.

SÓ-RAKTÁR.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

LISZT-ÜZLETÉMET

SÓ-RAKTÁRRAL

nagybani és kicsinybeni eladásra gyarapítottam.

Ezáltal azon célt vélem elérhetni, hogy a t. közönség ne kényszerültessek napokig sőt hetekig só nélkül maradni.

Uj vállalatomnál is szerény üzleti elvek lesznek irányadók s törekvésem oda fog irányulni, hogy t. vevőim megelégedését kiérdemeljem.

Eddigi bizalmát köszönve, a n. é. közönség becsés pártfogását kéri

teljes tisztelettel

ROSENTHAL DÁNIEL

NAGYCSAPÓ-UTCZA 10. sz.